

SOCIALMINISTERIET

Folketingets Retsudvalg

Departementet

Holmens Kanal 22
1060 København K

Dato: 15. september 2005

Tlf. 3392 9300

Fax. 3393 2518

E-mail sm@sm.dk

ECO/ J.nr. 640-1585

Under henvisning til Folketingets Retsudvalgs brev af 12. august 2005 følger hermed – i 5 eksemplarer – socialministerens svar på spørgsmål nr. 211 (REU Alm. del).

Spørgsmål nr. 211:

”Har unge, der er under 18 år, som anbringes udenfor de sikrede afdelinger, der er tiltænkt dem, de samme rettigheder, som hvis de var tilbageholdt på en sikret afdeling? I den forbindelse ønskes en redegørelse for, hvilke regler der gælder for unge på sikrede afdelinger.”

Svar:

Jeg forstår spørgsmålet sådan, at der spørges til, om der er forskel på de rettigheder, unge, der er under 18 år, har på henholdsvis sikrede afdelinger og åbne afdelinger i en døgninstitution for børn og unge.

En sikret afdeling er en afdeling, hvor det er tilladt at have yderdøre og vinduer konstant aflåst, mens en åben afdeling kun vil kunne aflåses om natten og undtagelsesvis i kortere perioder om dagen.

Der er på visse områder forskel på de rettigheder, unge har, typisk afhængig af årsagen til opholdet.

Nedenfor redegøres bl.a. for de regler, der gælder vedrørende sikrede og åbne afdelinger.

Kontrol af besøg, brev og telefon

Varetægtssurrogat

For unge, der efter reglerne i retsplejeloven er anbragt i sikrede afdelinger i stedet for varetægtsfængsling, kan politiet, hvor hensynet til efterforskningen gør det påkrævet, modsætte sig, at den unge modtager besøg, eller forlange, at besøg finder sted under kontrol. Hvor hensynet til efterforskningen gør det påkrævet, kan politiet endvidere forlange at gennemse og, hvis det findes

påkrævet, standse den unges brev inden modtagelsen eller afsendelsen samt forbyde den unge at foretage telefonsamtaler eller anden kommunikation med personer uden for institutionen eller betinge telefonsamtaler og anden kommunikation af, at samtalen overhøres.

Den unge skal underrettes om politiets beslutning og kan forlange den forelagt for retten til afgørelse. Retten kan efter retsplejelovens regler bestemme, at unge, der er anbragt i sikrede afdelinger i stedet for varetægtsfængsling, helt eller delvist afskæres kontakt med andre.

Den unge har dog altid ret til ukontrolleret besøg af sin forsvarer og har ret til ukontrolleret brevveksling med retten, forsvareren, justitsministeren og Folketingets Ombudsmand.

Andre unge på sikrede eller åbne afdelinger

For unge, der er anbragt på en sikret eller åben døgninstitution, herunder også unge i ungdomssanktion og strafafsonere, kan børn og unge-udvalget, såfremt det er nødvendigt af hensyn til barnets eller den unges sundhed eller udvikling uden retskendelse træffe afgørelse om kontrol med barnets eller den unges brevveksling, telefonsamtaler og anden kommunikation med nærmere angivne personer uden for institutionen, herunder besøg, jf. lov om social service § .... Kontrol af breve og andre henvendelser til og fra offentlige myndigheder og til og fra en eventuel advokat må ikke finde sted.

Samvær

Forældrene og barnet eller den unge har ret til samvær og kontakt under barnets eller den unges anbringelse uden for hjemmet, herunder ved anbringelser i åbne og sikrede afdelinger, jf. lov om social service § .... Kommunen træffer om fornødent afgørelse om omfanget og udøvelsen af samværet og kontakten og kan fastsætte nærmere vilkår for samværet og kontakten. Ved afgørelsen lægges særlig vægt på hensynet til barnet eller den unge og formålet med anbringelsen.

Udgang

Unge, der er anbragt i en sikret afdeling ud over 24 timer, skal have adgang til at opholde sig i fri luft mindst 1 time dagligt.

Unge idømt en ungdomssanktion

For unge, der er anbragt i en sikret afdeling på en døgninstitution for børn og unge som led i en ungdomssanktion, træffer lederen af den sikrede afdeling afgørelse om udgang

1. uden ledsagelse uden for afdelingens område af højst 3 timers varighed inden for samme døgn,
2. med ledsagelse, herunder af nærstående, uden for afdelingens område af mere end 3 timers varighed uden overnatning, når tilladelserne gives enkeltvis, og

3. med henblik på uopsættelig indlæggelse på hospital.

Den politimester (Politidirektøren i København), i hvis kreds sagen er behandlet, underrettes herom.

Herudover kan politimesteren efter indstilling fra lederen på den sikrede afdeling træffe beslutning om udgang af længere varighed uden overnatning, ved besøg hos pårørende med overnatning og i forbindelse med arbejde uden for afdelingens område.

Statsadvokaten træffer afgørelser om udgange, der ikke er omfattet af ovennævnte.

Ved afgørelse af, om der bør gives tilladelse til udgang m.v., skal der – ud over hensynet til den socialpædagogiske behandling – navnlig lægges vægt på hensynet til retssikkerheden, herunder om der er risiko for, at den dømte i forbindelse med udgang vil begå ny kriminalitet, undvige eller på anden måde misbruge udgangstilladelsen.

Udgang kan tidligst meddeles efter 30 dages ophold i den sikrede afdeling, bortset fra når det drejer sig om uopsættelig indlæggelse på hospital.

Unge i varetægtssurrogat

Personer, der er anbragt i varetægtssurrogat i en sikret eller åben institution, må ikke uden rettens godkendelse forlade afdelingens eller institutionens område. Når særlige omstændigheder taler derfor, kan institutionens ledelse med politiets samtykke give tilladelse til udgang med ledsager for et kortere tidsrum fra afdelingens eller institutionens område.

Tilladelse til udgang er betinget af, at den pågældende under udgangen ikke begår strafbart forhold eller i øvrigt misbruger udgangstilladelsen.

Unge strafafsonere på sikrede afdelinger

For unge, der som afsoner en straf i en sikret afdeling, kan amtet dér, hvor institutionen er beliggende, efter indstilling fra institutionens leder træffe beslutning om, at barnet eller den unge under sit ophold på sikret afdeling for en kortere periode kan placeres uden for afdelingen, hvis placeringen er sikret via en tæt voksenkontakt. Amtets afgørelse herom kan kun iværksættes med kommunens samtykke og med samtykke fra Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Andre unge anbragt på en sikret afdeling

For unge, der er anbragt på en sikret afdeling, fordi

1. dette er absolut påkrævet for at afværge, at den unge skader sig selv eller andre, og faren herfor ikke på forsvarlig måde har kunnet afværges ved andre lempeligere forholdsregler, eller

2. det i en indledende iagttagelsesperiode er absolut påkrævet for at tilvejebringe et grundlag for den videre socialpædagogiske behandling, eller
3. det på baggrund af den indledende iagttagelsesperiode, jf. nr. 2, fastslås, at det er absolut påkrævet, at der iværksættes et længerevarende behandlingsforløb på en sikret afdeling,

kan amtet dér, hvor institutionen er beliggende, efter indstilling fra institutionens leder træffe beslutning om, at barnet eller den unge under sit ophold i sikret afdeling for en kortere periode kan placeres uden for afdelingen, hvis placeringen er sikret via tæt voksenkontakt. Amtskommunens afgørelse herom kan kun iværksættes med kommunens samtykke.

For ovennævnte 3 grupper af anbragte unge, kan institutionens leder under opholdet på den sikrede afdeling tillade, at den unge beskæftiges uden for afdelingen.

Magtanvendelse

Der må kun anvendes magt over for børn og unge, der er anbragt på sikrede og åbne institutioner, hvis der er hjemmel hertil, jf. lov om social service § ....

For både sikrede og åbne afdelinger gælder, at ved fysisk magtanvendelse og overtrædelse af reglerne i magtanvendelsesbekendtgørelsen (nr. og dato), skal disse registreres og indberettes til amtet. Barnet eller den unge, der har været involveret i episoden, der udløste magtanvendelsen, skal gøres bekendt med indberetningen og have lejlighed til at ledsage denne med sin egen redegørelse for episoden.

Barnet eller den unge kan klage over overtrædelse af bestemmelserne i bekendtgørelsen om magtanvendelse over for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, til det amt, hvori anbringelsesstedet er beliggende.

Klager over amtets afgørelser i medfør af bekendtgørelsen om magtanvendelse over for børn og unge kan indbringes for det sociale nævn.

Lommepenge

De unges ret til henholdsvis tøjpenge og lommepenge er ikke udtrykkeligt reguleret i lovgivningen, men i Socialministeriets vejledning på området. Heraf fremgår, at da kommunen overtager den fulde forsørgelse af den unge ved en anbringelse uden for hjemmet, indebærer dette, at nogle af de ydelser, som forældre normalt vil give deres børn, må udredes af kommunen.

Under ophold på sikrede og åbne afdelinger udbetaler kommunen lomme-
penge, beklædningstilskud og arbejdsvederlag m.v. til de unge. Kommunen
træffer beslutning om, hvilke beløb børn og unge, der er anbragt uden for
hjemmet, skal have til rådighed i lommepenge, arbejdsvederlag, beklæd-
ningstilskud m.v. Beløbene tilpasses den unges alder og bør forhøjes ved det
16. år, således at den unge kan betale for visse personlige fornødenheder.

Eva Kjer Hansen

/Birgitte Lundblad